

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato „Siekis parengti integruotą strateginį energetikos technologijų (SET) planą: Europos energetikos sistemos pertvarkos spartinimas“

[C(2015) 6317 final]

(2016/C 133/06)

Pranešėjas: Mihai MANOLIU

Europos Komisija, vadovaudamasi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsniu, 2015 m. liepos 15 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Komisijos komunikato „Siekis parengti integruotą strateginį energetikos technologijų (SET) planą: Europos energetikos sistemos pertvarkos spartinimas“

[C(2015) 6317 final].

Transporto, energetikos, infrastruktūros ir informacinės visuomenės skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2016 m. vasario 2 d. priėmė savo nuomonę.

514-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2016 m. vasario 17–18 d. (vasario 17 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 172 nariams balsavus už, 6 – prieš ir 9 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. EESRK pakartoja savo tvirtą įsipareigojimą siekti energetikos sąjungos (numatant solidarumo sąlygą, energijos tranzitą kaip „penktąją laisvę“, daugiausia dėmesio skiriant energijos vartojimo efektyvumui, užtikrinant perėjimą prie tvarios, kiek įmanoma mažiau anglies dioksido išmetančios visuomenės) ir Europos dialogo energetikos klausimais. Komitetas remia kiek įmanoma veiksmingesnį strateginio energetikos technologijų (SET) plano gyvendinimą.

1.2. Šio tikslo galima pasiekti taikant bendrą ir nuoseklų požiūrį, bendradarbiaujant susijusiems veiklos vykdytojams Europos energetikos politikos srityje, koordinuojant energetikos mokslinių tyrimų ir inovacijų programas, remiant spartų tvarių, aplinką tausojančių energetikos technologijų pateikimą rinkai.

1.3. EESRK nuomone, svarbiausia užduotis yra skatinti techninę ir mokslinę technologijų bei inovacijų raidą ir drąsiau siūlyti naujas idėjas ir koncepcijas, kaip tai išdėstyta **Europos strateginiame energetikos technologijų plane (SET planas), kuris būtinas, norint paspartinti Europos energetikos sistemos pertvarkymą.**

1.4. Pasitarus su suinteresuotaisiais subjektais taip pat reikėtų suteikti įgaliojimus, numatyti dalyvavimo įgyvendinant integruotą veiksmų planą struktūrą, suderintą su investavimo veiksmų planu, pagal kurį ES, nacionaliniai, regioniniai bei privatūs ištekliai būtų tinkamai naudojami per Europos energijos gamybos mokslinių tyrimų sąjungą (EERA) ir Europos pramonės iniciatyvas (EII) siekiant padėti įgyvendinti šiuos tikslus.

1.5. EESRK nuomone, spartesnė Europos energetikos sistemos pertvarka Europai bus nepaprastai svarbi artimiausiais metais siekiant kovoti su klimato kaita, didinti Europos konkurencingumą bei ekonominį patrauklumą ir užtikrinti tiekimo smulkiesiems ir stambiems vartotojams saugumą už skaidriai nustatytą prieinamą kainą.

1.6. EESRK mano, kad energetikos politika turi būti grindžiama moksliniais tyrimams ir inovacijoms svarbiausių sektorių (apibrėžtų pasitelkiant dialogą ir bendradarbiavimą) vystymu, taip pat užtikrinant darbuotojų, kurie turės naudotis naujomis technologijomis, mokymą.

1.7. EESRK mano, kad norint tenkinti europiečių lūkesčius reikia laikytis nuoseklaus ir išsamaus požiūrio energetikos klausimu, įskaitant valstybių bendradarbiavimą ir efektyvią energijos vidaus rinką. Reikia labai daug investuoti tiek į technologinius tyrimus, tiek į infrastruktūrą; investuotojams reikia stabilios, patikimos politikos programos, grindžiamos tikslia plėtros prioritetų analize, perspektyviomis ir prieinamomis finansavimo galimybėmis, Europos pramonės konkurencingumu ir visuomenės norais, kurių taip pat dera paisyti.

1.8. SET planas turi būti konkretus ir parengtas remiantis realia padėtimi Europoje. Kai dėl naujų energetikos technologijų kyla energijos kainos galutiniams vartotojams, o dėl politinių sprendimų išauga energijos tarifai, EESRK mano, kad piliečiai turi teisę tikėtis, jog bandoma spręsti šią problemą. Vartotojų dalyvavimas turėtų būti nuoseklus ir praktiškas; energijos nepriteklių taip pat reikėtų mažinti socialinės politikos priemonėmis, švietimu ir mokymu.

1.9. Europos patirtis parodė, kad reikalavimas energijai gaminti naudoti mažo anglies dioksido kiekio technologijas, neatsižvelgiant nei į sąnaudas, nei į šių technologijų brandumą, neduoda jokių rezultatų, o atvirksčiai, gresia energijos vidaus rinkos žlugimu.

1.10. EESRK mano, kad atsinaujinančiosios elektros energijos gamybos technologijos yra ištis perspektyvios ir gali padėti rasti problemų sprendimo būdus, kuriuos reikėtų remti parodomaisiais projektais ir skleidžiant informaciją apie sėkmingos veiklos pavyzdžius. Reikėtų atsižvelgti ir į kitas mažo anglies dioksido kiekio technologijas: švarių anglių technologijas, energijos (įskaitant elektros energiją) kaupimą, apkrovos atsaką, anglies ir vandenilio naudojimą, bendrą šilumos ir elektros energijos gamybą, miesto vėsinimą, taip pat branduolinių dalijimosi ir sintezės energijos gamybą.

1.11. EESRK dar kartą ragina pradėti visos Europos visuomenės dialogą dėl energijos (Europos dialogą energetikos klausimais), kad plačioji visuomenė ir pilietinė kartu visuomenė galėtų prisiimti atsakomybę už energetikos pertvarką, išlaidas įvairioms technologijoms ir išlaidas, kurių būtų patirta pasirinkus galimas moksliniais tyrimais pagrįstas šios politikos alternatyvas. Dialogas turėtų vykti visais valdymo lygmenimis. Pastarąjį dešimtmetį ES nuolat stengėsi vis labiau pabrėžti ES tikslus sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, nors politikos įgyvendinimas šioje srityje priklauso valstybių narių kompetencijai. Tai nulėmė skirtingų nacionalinių strategijų nenuoseklumą.

1.12. EESRK mano, kad siekiant tikro solidarumo būtina tęsti vidaus rinkos integraciją ir plėtoti europinį požiūrį į energijos tiekimą. Tarpinis etapas – padėti susiformuoti regioniniam lygmeniui, kuris yra labai reikalingas siekiant stiprinti bendradarbiavimą šioje srityje ir kuris turėtų būti lankstus ir gebantis skatinti naujoviškus sprendimus, skirtus pagerinti elektros energijos gamybą iš realiu laiku koordinuojamų atsinaujinančiųjų šaltinių.

1.13. EESRK mano, kad reikėtų imtis priemonių įvairiems energijos gaminimo būdams (taip sukurtiems vykdant technologinius tyrimus) integruoti į energijos rinkas, įskaitant prisijungimą prie tinklų, tinklų balansavimą ir apkrovą.

1.14. EESRK pritaria investicijų didinimui, moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai energijos kaupimo srityje. Jis taip pat ragina šioje srityje siekti geresnės Europos sinergijos siekiant mažinti energetikos pertvarkos išlaidas, garantuoti tiekimo saugumą (Europos tinklų tarpsteminio ryšiu) ir didinti Europos ekonomikos konkurencingumą.

1.15. Todėl EESRK pabrėžia, kad dujos energijos rūšių derinyje užima reikšmingą vietą ir yra svarbios siekiant užtikrinti europiečių energetinį saugumą. EESRK ragina skatinti kaupti energiją, kad valstybės narės turėtų bendrų jos atsargų. Taip pat reikėtų išnaudoti didžiulį energijos vartojimo efektyvumo didinimo pastatuose ir transporto sektoriuje potencialą.

1.16. EESRK mano, kad telkiant mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimą galima skatinti ekonomikos augimą ir kurti naujas darbo vietas Europos Sąjungoje. Nauja energetikos valdymo sistema (pagrįsta nacionaliniais planais) galėtų užtikrinti pastovumą energijos rinkoje, o Europos dialogas tam yra absoliučiai būtinas.

1.17. EESRK manymu, papildomą SET plano naudą lems geresnis Europos energetikos sistemos koordinavimas ir nauja jos valdymo sistema, tačiau būtina plane vengti ankstesnių dubliavimosi atvejų ir jį pagrįsti realiais ir skaidriais duomenimis. Planas padės sustiprinti Europos pagrindus: Bendrijos metodą, veikiančią Europos demokratiją, konkurenciją, bendradarbiavimą, solidarumą ir Europos vaidmenį pasaulio valdyne.

1.18. EESRK pabrėžia SET plano įgyvendinimo reikšmę, susijusią su jo poveikiu visuomenei, ypač darbo vietoms ir reikalingiems įgūdžiams. Todėl taip pat reikėtų atsižvelgti į autorių teisių klausimą.

2. Nuomonės rengimo aplinkybės

2.1. Energijos ištekliai ir infrastruktūra ES valstybėse narėse skiriasi, tačiau bendras tikslas yra mažinti energetikos sektoriaus priklausomybę nuo iškastinio kuro. Diskusijose dėl energetikos sistemos pertvarkos pirmiausia reikės kelti šiuos klausimus: nauji veiklos vykdytojai ir nauji verslo modeliai naftos, dujų ir elektros energijos sektoriuose, politinės aplinkos dinamika ir poveikis investicijoms, energijos rinkų reguliavimas, technologinių inovacijų poveikis energetikos sistemoms, senųjų tradicinių energijos rezervuarų išmontavimas, naujo energetikos sektoriaus valdymo keliamos problemos ir jo atveriamos perspektyvos.

2.2. Tai klausimai, kuriuos reikia spręsti nedelsiant. ES energetikos srityje vyksta didžiuliai pokyčiai; Europos ekonomika ir pažeidžiami vartotojai susiduria su vis didesne nepatikimo tiekimo ir didelių energijos kainų rizika.

2.3. EESRK numato remti bendrą Europos energetikos politiką, pajėgią užtikrinti tiekimo saugumą ir palaikyti pažangių technologijų lyderystę integruojant atsinaujinančiuosius energijos išteklius į rinką, siekiant efektyviai vartoti energiją, mažinti vartojimą ir kurti infrastruktūrą, teisingai įskaičiuoti išlaidas į galutiniams vartotojams tenkančias kainas ir, galiausiai, ir tai yra ypač svarbu, kontroliuoti bendras energijos rūšių deriniui reikalingas išlaidas ir numatyti viešąsias ar privačias lėšas šioms išlaidoms padengti.

2.4. EESRK visų pirma turi omenyje EIB, transeuropinių energetikos tinklų programos, Europos ekonomikos atgaivinimo plano, 2020 m. Europos energetikos, kovos su klimato kaita ir infrastruktūros fondo (fondas „Marguerite“), taip pat Pasirengimo narystei pagalbos priemonių, Europos kaimynystės ir partnerystės priemonės, mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros bendrosios programos finansinius išteklius.

2.5. SET planas yra pagrindinė ir platus užmojo priemonė siekiant energetinio saugumo. Plataus masto vieša diskusija gali padėti pasiekti šį tikslą, o EESRK gali dalyvauti kaip šio dialogo skatintojas. Komitetas mano, kad piliečių dalyvavimas sprendžiant energetikos sistemos pertvarkymo klausimus yra labai svarbus (žr. EESRK pasiūlymą dėl energijos taupymui skirto Europos dokumento) ir kad šiuo atveju konkrečiai galėtų būti įsteigtas Europos (organizuotos) pilietinės visuomenės forumas, kuris būtų atsakingas už Europos dialogo energetikos klausimais skatinimą.

2.6. EESRK manymu, sprendžiant energetikos pertvarkos klausimus reikėtų skirti dėmesio konkurencingumo vertinimui ir numatomam poveikiui užimtumui bei socialinei apsaugai. Regioninės rinkos gali padėti sumažinti nepasitikėjimą, kadangi nesant pasitikėjimo ir švietimo energetikos klausimais, nebus įmanoma imtis konkrečių politinių veiksmų.

2.7. EESRK mano, kad SET plano finansavimas iš moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai skirtų Komisijos ir valstybių narių biudžetų yra nepakankamas. Dėl to yra dar svarbiau naudotis ES struktūriniais fondais, Europos investicijų fondu ir ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos pajamomis. Reikėtų išnaudoti investicinę rinkos ekonomikos potencialą naudojant novatoriškas paramos programas ir paskatas. Sėkmę garantuoti įmanoma tik tada, kai bandoma ir taikoma daugybė įvairių novatoriškų ekonominių ir finansinių alternatyvų bei idėjų.

3. Bendrosios pastabos

3.1. EESRK mano, kad energetikos sąjunga reiškia didesnę energijos tiekimo saugumą, tvarumą ir įperkamumą galutiniams vartotojams. Joje energija galės laisvai cirkuluoti per valstybių sienas ir jos tiekimas bus užtikrintas kiekvienoje ES šalyje ir kiekvienam europiečiui.

3.2. Kad ES pasiektų šiuos plataus užmojo SET plano tikslus, EESRK manymu, ji turi atrasti novatoriškus energijos gamybos ir perdavimo, tiekimo ir vartotojų aptarnavimo būdus. Vartotojai bus dėmesio centre ir remiami šiame labai konkurencingame rinkos pramonės sektoriuje, kuriame sukaupta nemažai specialiųjų techninių žinių ir patirties.

3.3. EESRK laikosi nuomonės, kad naujos technologijos ir inovacijos turės lemiamą reikšmę pertvarkant ES energetikos sistemą ir keičiant energijos vertės grandinę, kad ji taptų lankstesnė, vartotojai būtų aktyvūs dalyviai (energiją gaminantys vartotojai), įskaitant ir smulkiuosius gamintojus, kurtųsi nauji energijos gamintojų, tiekėjų ir reguliuotojų, gebančių darniai veikti sudėtingoje rinkoje, tinklai. Smulkūs gamintojai gali atlikti svarbų vaidmenį kuriant ir diegiant naujas energetikos technologijas.

3.4. Naujos idėjos ir naujos technologijos turi būti perduodamos tarp sektorių, kad būtų pasiekta kritinė masė, reikalinga norint dalyvauti kolektyvinėse mokslinių tyrimų ir inovacijų iniciatyvose peržengiant pavienių procesų ir sektorių ribas.

3.5. EESRK manymu, nauji verslo modeliai, teisingo atlygio už paslaugas užtikrinimo sistemos ir tinkamas energetikos sistemos veikimas priklausys nuo bendrosios technologinės pažangos ES valstybėse narėse. Vartotojų elgesys bus geriau suprantamas skaidriai, saugiai ir patogiai keičiantis informacija.

3.6. EESRK mano, kad ekonominis stabilumas priklauso nuo energetikos sistemų atsparumo, taigi, jos turi būti parengtos didelėms permainoms, numatytoms SET plane. Energijos tiekimo saugumą ir kokybišką vartotojų aptarnavimą valstybėse narėse būtina remti kuriant pažangesnius, labiau susietus ES energijos tinklus.

3.7. EESRK mano, kad optimizuojant vertės grandinę turėtų būti sukurta naujų verslo modelių (pakartotinis naudojimas, grąžinamasis perdirbimas, pakartotinis perdirbimas – angl. *reusing, recycling, reprocessing*). Reikia remti energijos taupymo technologijų srities moksliniais tyrimais bei inovacijomis atrastos efektyvios praktikos bei sprendimų diegimą rinkoje, taip gerinti integracijos procesą siekiant bendro sistemos efektyvumo.

4. Konkretios pastabos

4.1. EESRK pritaria plano tikslams. EESRK sutinka su Komisijos požiūriu, kad SET planas turi būti tinkamas naujiems uždaviniams spręsti, todėl reikia tikslingesnės orientacijos, labiau integruoto požiūrio ir naujos valdymo ir administravimo struktūros. Siūlomi pakeitimai, kad būtų galima pasiekti šiuos tikslus, turi būti gerai apgalvoti ir įgyvendinami.

4.2. EESRK pažymi, kad SET planą reikia geriau pagrįsti norint nuosekliau spręsti naujas mokslinių tyrimų ir inovacijų srities problemas, kaip gauti naujų pajėgumų ir naujų išteklių visoje ES. EESRK sutinka, kad siekiant kuo didesnio SET plano veiksmingumo ir didžiausio poveikio, visų pirma reikia:

- stiprinti finansinius valstybių narių ir privačiojo sektoriaus išsipareigojimus,
- plėtoti suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą visoje mokslinių tyrimų ir inovacijų grandinėje.

4.3. EESRK mano, kad yra visiškai teisėtas interesas tęsti dešimt veiksmų, kuriuos iš esmės apibrėžė šios srities suinteresuotieji subjektai ir kuriais siekiama pagreitinti energetikos sistemos pertvarką, sukurti naujų darbo vietų ir užtikrinti augimą.

4.4. EESRK laikosi nuomonės, kad ES svarbu labiau stengtis, kad naujos, našios ir nebrangios mažo anglies dioksido kiekio tvariosios energetikos technologijos patektų į rinką, tačiau tai turi būti daroma atlikus skaidrią technologijų poveikio aplinkai analizę.

4.5. EESRK mano, kad pagal SET planą vykdant mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros veiklą dėmesys turėtų būti telkiamas į šiuos konkrečius elementus, kurie yra Europos energetikos politikos ramsčiai:

- konkurencingumas: infrastruktūra ir energetikos tinklai, vidaus rinka ir konkurencingumas, moksliniai tyrimai ir inovacijos energetikos sektoriuje,
- energijos tiekimo saugumas: išorės energetikos politika, nafta, dujos,
- klimatas: energijos vartojimo efektyvumas, atsinaujinančiųjų išteklių energija, anglies dioksido surinkimas ir saugojimas (CCS), ES šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (ES ATLPS).

4.6. EESRK nuomone, naudojant vis daugiau kaitomų atsinaujinančiosios energijos technologijų gali labai padaugėti išlaidų, o jei ši našta būtų perduota vartotojams, dėl to per keletą metų labai išaugtų kainos, kol prasidėtų šių sistemų pramoninė gamyba. Be to, išlaidos ilgą laiką ir dar didesne apimtimi neišvengiamai didės dėl išorės sąnaudų internalizavimo ir dėl nutrauktų subsidijų elektros energijos gamybai naudojant iškastinį kurą.

4.7. EESRK nuomone, svarbu, kad pramonės konkurencingumo, energetikos technologijų ir inovacijų politika greitai duotų rezultatų mažinant išlaidas ir paspartintų tvariųjų technologijų diegimą rinkoje; jei to nebus padaryta, tai turės tiesioginių padarinių privačioms investicijoms ir nacionaliniams biudžetams ir prasidės ekonomikos nuosmukis.

4.8. Norint subalansuoti energijos tiekimą, keitimą, perdavimą ir galutinį naudojimą reikės optimizuoti sistemą ir kurti naujas, SET plane numatytas technologijas, kad būtų užtikrinta efektyvi įvairių dalyvių bei sudedamųjų dalių sąveika numatant holistinį požiūrį ir pasinaudojant galima sinergija tarp energijos tinklų (elektros energijos, naftos, dujų, šilumos ir transporto), kad būtų galima baigti kurti energijos vidaus rinką.

4.9. Siekiant sistemos lankstumo reikės naudoti ir įvairias kitas energijos kaupimo priemones, tinkamas įvairiems galios diapazonams. Šioje srityje galima siekti tolesnės pažangos. Energijos kaupimo galimybių plėtra bus itin svarbi subalansuotai energetikos sistemai – bus galima aktyviai valdyti atsinaujinančiuosius energijos išteklius, didinti atsinaujinančiųjų išteklių dalį ir mažiau reikės juos riboti, o investicijos į infrastruktūrą bus minimalios ir suderintos didinant energetikos sistemos lankstumą.

- 4.10. Novatoriško valdymo priemonės, galutinių vartotojų lygmeniu derinamos su naujomis (stacionariosiomis ir kilnojamosiomis) elektros energijos kaupimo priemonėmis, teiks daugiau galimybių optimizuoti vartojimą kartu mažinant išlaidas lanksčioje energijos rinkoje. Vandenilio kaupimas gali būti lankstus sprendimas siekiant pagrįsti paskirstytąją elektros energijos gamybą ir kompensuoti atsinaujinančiųjų energijos išteklių įvairovę.
- 4.11. Mokslinių tyrimų ir inovacijų veiksmams reikėtų siekti tobulinti šildymo ir vėsinimo sistemų, kurioms būdingas mažas paskirstytas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, veikimo ir techninės priežiūros modeliavimą, matavimus bei kontrolę, spartinant naujų energetiškai efektyvių produktų ir sistemų skverbtį į rinką, optimaliai valdant visus tris pagrindinius efektyvaus energijos vartojimo elementus: matavimą, energijos vartojimo optimizavimą ir tvarų veikimą, duodantį ilgalaikių rezultatų.
- 4.12. Miestai ateityje atliks svarbesnę vaidmenį mažinant ES ekonomikos priklausomybę nuo iškastinio kuro, nes ES urbanizacija toliau didės. Siekiant darniai spręsti bendrus uždavinius ir didinti tvarumą būtina skatinti įvairių suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą vietos lygmeniu, sutelkiant vietos valdžios institucijas, pramonininkus ir piliečius.
- 4.13. EESRK nuomone, su ličio jonų baterijų perdirbimu susijęs uždavinys yra daugiausia ekonominio pobūdžio, nes jau sukurti reikiami procesai uždaro ciklo grąžinamajam perdirbimui, tačiau šiuos procesus reikia pritaikyti, kad būtų galima perdirbti elektra varomų transporto priemonių akumuliatorių baterijas.
- 4.14. EESRK nuomone, ES baterijų pramonė turi prisitaikyti prie grąžinamojo perdirbimo pramonės ir atsižvelgti į svarbią elektromobilumo rinkos plėtrą ir į augančią nešiojamųjų įrenginių rinką. Šis pramonės sektorius yra priklausomas nuo ES noro diegti Europos baterijų technologiją.
- 4.15. Siekiant didinti ES energijos tiekimo saugumą, tvariųjų technologijų derinys turi būti mišrus (pažangių rūšių biokuras, vandenilis ir alternatyvus skystasis bei dujinis kuras, įskaitant suskystintas gamtines dujas).
- 4.16. EESRK pabrėžia, kad tarp ES įsikūrusių įmonių yra pasaulio lyderių, pajėgių kurti mažo anglies dioksido kiekio technologijas, įskaitant branduolių dalijimąsi. ES energijos tiekimas turi būti konkurencingas, o jos investicijos į mokslinius tyrimus ir inovacijas turi aprėpti visą technologijų tiekimo grandinę nuo žaliavų iki gamybos.
- 4.17. Nors vis labiau plėtojama energijos gamyba iš atsinaujinančiųjų išteklių, elektros energijos gamybai visame pasaulyje vis dar plačiai naudojamos anglys, kurios yra iškastinis kuras. Nepaisant mažo jų našumo, anglys bus toliau naudojamos ES gaminant elektros energiją. Tam reikės diegti našesnio anglių naudojimo technologijas.
- 4.18. EESRK pažymi, kad ES nesutariama dėl branduolinės energijos. Branduolinės energetikos srities ES politika yra ištis nevieninga. Šiuo metu statomi nauji pažangūs reaktoriai, dėl kurių branduolinė energetika gali vėl suklestėti, todėl atrodo, kad nepaisant neilgai trukusių dvejonų, reikia pripažinti branduolinės energetikos atgimimo faktą. Laikas parodys, ar energijos rūšių derinyje ES gali mažinti branduolinės energetikos dalį, tačiau kol kas ji turi šį procesą tęsti. Būtų naudinga sulaukti atsiliepimų apie seniausių sistemų veiklos ir reikalavimų laikymosi išlaidas ateityje priimant politinius sprendimus dėl branduolinės energijos.

Bruselis, 2016 m. vasario 17 d.

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Georges DASSIS*
